

Kancelaria Radców Prawnych
GÓRNICKI DUROWICZ
BADOWSKA-DOMAGAŁA
Spółka Partnerska

A long, straight asphalt road stretches from the foreground into the distance, flanked by green fields. A large, leafy tree stands on the right side of the road. The sky is blue with some clouds. In the background, there are some buildings and more trees.

Obszary Natura 2000

Podstawy prawne

Dyrektywa Ptasia (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) - określa kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem

Dyrektywa Siedliskowa (Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) - ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Podstawy prawne

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

(Dz. U. z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.)

Cel tworzenia obszarów

zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy

Przedmiot ochrony

- w obszarach ptasich - gatunki ptaków
- w obszarach siedliskowych - siedliska przyrodnicze

Kryteria wyznaczania obszarów

Obszary „ptasie” - fakt występowania gatunków ptaków oraz wiedza naukowa dotycząca wymogów siedliskowych poszczególnych gatunków.

Podstawowym kryterium oceniającym, czy dany obszar „siedliskowy” ma rzeczywiście istotne znaczenie wspólnotowe jest **reprezentatywność** siedlisk przyrodniczych

Natura a planowanie przestrzenne

Dokumenty z zakresu planowania przestrzennego powinny uwzględnić problematykę sieci Natura 2000 i jej ochronę - prognozy oddziaływania na środowisko

- cele ochrony obszaru Natura 2000,
- istniejące problemy ochrony środowiska dotyczące ochrony obszaru Natura 2000,
- przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tych obszarów,

Natura w procedurze inwestycyjnej

Realizacja działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, **jest możliwa** o ile działania te wynikają z:

przesłanek nadrzędnego interesu publicznego,
udokumentowany zostanie brak rozwiązań alternatywnych,

zapewni się wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000

Natura w leśnictwie

Obszar leśny włączony do sieci Natura 2000 **nie jest obowiązkowo wyłączany** z planów gospodarczych.

Formy gospodarowania powinny odpowiadać wymogom środowiska naturalnego, potrzebom gatunków i siedlisk, które zdecydowały o objęciu obszaru ochroną.

Natura w turystyce

Inwestycje związane z rozbudową infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej możliwe są pod warunkiem, że nie będą one wpływały negatywnie na chronione w obszarze siedliska przyrodnicze i gatunki.

Intensywność i terminy ruchu turystycznego muszą być dostosowane do wymogów ochrony w obszarze.

Zarządzanie obszarami

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska nadzoruje funkcjonowanie obszarów Natura 2000, prowadząc ewidencję danych niezbędnych do podejmowania działań w zakresie ich ochrony.

Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska koordynują funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na obszarze swojego działania.

Zarządzanie obszarami

Narzędzia

1. plany zadań ochronnych
2. plany ochrony

Ważną częścią procesu zarządzania obszarami Natura 2000 jest komunikacja społeczna.

Korzyści, możliwości, szanse

- rozwój turystyki
- dopłaty dla prywatnych właścicieli gruntów zlokalizowanych w granicach obszarów Natura 2000
- wynagrodzenie dla miejscowej ludności za wykonywanie działań ochronnych w obszarach Natura 2000
- zwiększenie szans dla samorządów na zdobycie dofinansowania na realizację projektów i programów poprawiających stan infrastruktury

Obszar Natura 2000 Las Bielański

- Powierzchnia: 129.84 ha
- Region biogeograficzny: Kontynentalny
- Obszar: granice m.st. Warszawy – dzielnica Bielany (pozostałość dawnej Puszczy Mazowieckiej)
- Na obszarze Lasu Bielańskiego występują powszechnie dwa gatunki bezkręgowców objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG, a to:
 1. Cerambyx cerdo (Kozioróg dębosz)
 2. Osmoderma eremita (Pachnica dębowa)

Cerambyx cerdo (Kozioróg dębosz)

Jeden z najbardziej okazałych gatunków chrząszczy z rodziny kózkowatych w Polsce. Dorosłe koziorogi osiągają około 11 cm długości z czego u samców (a) 6 cm to ciało, a pozostałe 5 cm to dalsza część czułek.

U samic (b) natomiast czułki są długości jej ciała. W Polsce gatunek ten jest ściśle związany z dwoma rodzajami dębów – szypułkowym oraz bezszypułkowym. Najwięcej żerowisk tego owada znajduje się na starych (ponad 100 letnich) samotnie rosnących, nasłonecznionych dębach o średnicy pnia powyżej 40 cm, charakteryzujących się grubą marszczoną korą, z pomiędzy której wyciekają soki, a konary korony drzew są martwe, bowiem w takich drzewach są najlepsze warunki dla rozwoju larw, które drążą szerokie (ok.2 cm) i długie (ok.1 m) korytarze w strefie miazgi i drewna dębów. W leśnictwie kozioróg klasyfikowany jest jako szkodnik technicznych i fizjologiczny. Jednak ze względu na rzadkość występowania tego gatunku jest on chroniony we wszystkich krajach UE, a w Polsce w 1952 roku został objęty ścisłą ochroną jako jeden z pierwszych gatunków owadów chronionych w naszym kraju. Znajduje się także na czerwonej liście zagrożonych zwierząt IUNC (2010) –VU.

Osmoderma eremita (Pachnica dębowa)

Gatunek dużego chrząszcza z rodziny poświętnikowych. Pierwszy człon nazwy tego owada „Osmoderma” (pachnica) – pachnąca skórka związana jest z śliwkowo – morelowym zapachem, który wydziela samic tego chrząszcza w celu zwabienia samicy. Drugi człon „eremita” nawiązuje do miejsca zamieszkania tych owadów – dziupli drzew. Mimo przydomka „dębowa” pachnica zamieszkuje różne gatunki starych drzew o dużej średnicy pni i dziuplastej strukturze drewna. Ze względu na rzadkość występowania tego gatunku w Polsce została objęta ścisłą ochroną na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 roku. Jest również chroniona Dyrektywą Siedliskową UE 92/43/EWG jako gatunek priorytetowy na mocy, której stanowi podstawę do wyznaczenia specjalnego obszaru ochrony siedlisk - Natura 2000.

Dziękuję za uwagę i zapraszam do zadawania pytań

Ewa Badowska - Domagała

sekretariat@gdbd.pl

